

INGLIZ TILINI O'QITISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH METODIKASI

Nozima Tursunova

*Jizzax viloyati, Sharof Rashidov tumani, 57-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi, ingliz tili
fani o'qituvchisi.*

E-mail: nozimatursunova1207@gmail.com

Telefon: +998 99 260 73 04

Annotatsiya

Tezisimizda ingliz tilini o'qitish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning metodik asoslari, ta'lim samaradorligini oshirishdagi ahamiyati hamda o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini rivojlantirish imkoniyatlari yoritiladi. Shuningdek, ingliz tili mashg'ulotlarida interfaol ta'lim metodlari, jumladan, "Aqliy hujum", "B-B-B", "Klaster", "Hikoya zanjiri" va "Rasmlar so'zlaganda" usullaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Innovatsion yondashuvlarni ta'lim jarayoniga tatbiq etish orqali o'quvchilarning og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini, tinglab tushunish qobiliyatini, mustaqil fikrlashini hamda kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: *ingliz tilini o'qitish, innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, ta'lim samaradorligi.*

Abstract

This thesis examines the methodological foundations of using innovative pedagogical technologies in the process of teaching English, their significance in improving educational effectiveness, and their potential to enhance students' interest in language learning. It also analyzes the pedagogical opportunities offered by interactive teaching methods in English lessons, including "Brainstorming," "K-W-L (Know, Want to Know, Learned)," "Clustering," "Chain Story," and "When Pictures Speak." Particular attention is paid to developing students' oral and written communication skills, listening comprehension, independent thinking, and communicative competence through the implementation of innovative approaches in the educational process.

Keywords: *English language teaching, innovative pedagogical technologies, interactive methods, educational effectiveness.*

Аннотация

В тезисе рассматриваются методологические основы использования инновационных педагогических технологий в процессе обучения английскому языку, их значение для повышения эффективности образовательного процесса, а также возможности развития интереса учащихся к изучению языка. Кроме того, анализируются педагогические возможности применения интерактивных методов обучения на занятиях по английскому языку, в том числе методов «Мозговой штурм», «З-Х-У» (знаю

— хочу узнать — узнал), «Кластер», «Цепочка рассказов» и «Когда говорят картинки». Особое внимание уделяется развитию у учащихся навыков устной и письменной речи, аудирования, самостоятельного мышления и коммуникативной компетенции посредством внедрения инновационных подходов в образовательный процесс.

Ключевые слова: обучение английскому языку, инновационные педагогические технологии, интерактивные методы, эффективность обучения.

KIRISH

Xorijiy tillarni puxta egallash o'quvchilarning xalqaro axborot almashinuvida ishtirok etishi, zamonaviy bilimlarni o'zlashtirishi hamda kelajakdagi kasbiy faoliyatida keng imkoniyatlarga ega bo'lishiga xizmat qiladi. Shu sababli ingliz tilini o'qitish jarayonini takomillashtirish, darslarni samarali tashkil etish va o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etadi. An'anaviy ta'lim usullari bilan bir qatorda, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, didaktik o'yinlar va ijodiy topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirishga yordam beradi. Xususan, "Aqliy hujum", "B-B-B", "Klaster", "Hikoya zanjiri", "Rasmlar so'zlaganda" va "Muammoli vaziyat yechimi" kabi metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, yangi so'zlarni o'zlashtirishi hamda ingliz tilida muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun metodik imkoniyat yaratadi. Shuningdek, audio va multimedia vositalaridan foydalanish tinglab tushunish, to'g'ri talaffuz qilish va nutqni anglash malakalarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Ingliz tilini samarali o'qitish o'qituvchining kasbiy mahorati, metodik tayyorgarligi va ta'lim vositalarini to'g'ri tanlay olishiga ham bog'liq. Bunda o'quvchilarning yoshi, bilim darajasi, individual xususiyatlari va tilni o'zlashtirish imkoniyatlarini hisobga olish zarur. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni maqsadga muvofiq qo'llash ta'lim jarayonini o'quvchi faoliyatiga yo'naltirish, darslarda ijodiy muhit yaratish va o'zlashtirilgan bilimlarni amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu nuqtayi nazardan, ingliz tilini o'qitishda zamonaviy metodlarning mazmuni, ularni qo'llash shartlari va ta'lim natijalariga ta'sirini o'rganish muhim ilmiy-metodik vazifalardan biridir.

Tadqiqotning maqsadi ingliz tilini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning metodik imkoniyatlarini yoritish, interfaol metodlar va zamonaviy ta'lim vositalarining o'quvchilar til kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyatini asoslash hamda ularni ta'lim jarayonida samarali qo'llash bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Ingliz tilini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish va ularni faol muloqotga jalb qilishning muhim vositasidir. Innovatsion yondashuvning asosiy xususiyati o'quvchini tayyor bilimlarni qabul qiluvchi sifatida emas, balki ta'lim jarayonining faol ishtirokchisi sifatida shakllantirishdan iborat. Bunday sharoitda o'qituvchi bilim beruvchi bilan bir qatorda, o'quvchilar faoliyatini tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi vazifani bajaradi. Ingliz tili mashg'ulotlarida qo'llaniladigan interfaol metodlar

o'quvchilarning bilimlarini faollashtirish, fikrlarini erkin ifodalash va o'zlashtirilgan til birliklarini amaliy vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi. Masalan, "Aqliy hujum" metodi muayyan mavzu bo'yicha yangi g'oyalarni shakllantirishga, o'quvchilarning fikrlash faolligini oshirishga xizmat qiladi. "B-B-B" metodi o'quvchilarning mavzu yuzasidan avvalgi bilimlarini aniqlash, bilishga bo'lgan ehtiyojlarini belgilash va o'zlashtirilgan ma'lumotlarni tahlil qilishga yordam beradi. "Klaster" usuli esa yangi so'zlarni mazmuniy guruhlariga ajratish, tushunchalar o'rtasidagi aloqalarni aniqlash va lug'at boyligini kengaytirishda qo'llanishi mumkin. Shuningdek, "Hikoya zanjiri" metodi o'quvchilarning izchil fikrlashini va ingliz tilida og'zaki nutq tuzish qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltiriladi. "Rasmlar so'zlaganda" usulida tasvirlar asosida gaplar tuzish, voqealarni tasvirlash va kichik hikoyalar yaratish orqali o'quvchilarning nutqiy faolligi oshiriladi. "Muammoli vaziyat yechimi" metodi esa o'quvchilarni muayyan vaziyatni tahlil qilish, mustaqil qaror qabul qilish va o'z fikrini ingliz tilida asoslab berishga undaydi. Ushbu metodlarni tanlashda darsning maqsadi, mavzu mazmuni va o'quvchilarning tayyorgarlik darajasi hisobga olinishi lozim.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ham ingliz tilini o'qitish metodikasini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega. Audioyozuvlar, videomateriallar, elektron ta'lim resurslari va interfaol mashqlar orqali o'quvchilar xorijiy tilning tabiiy talaffuzi, ohangi va qo'llanish xususiyatlari bilan tanishadilar. Bunday vositalardan maqsadli foydalanish tinglab tushunish va talaffuz ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga, o'qish, yozish va gapirish faoliyatlarini o'zaro uyg'unlashtirish imkonini beradi. Innovatsion texnologiyalarni qo'llashda o'quvchilarning bilim darajasini hisobga olish ham muhimdir. Boshlang'ich bosqichda sodda so'zlar, rasmlar, qo'shiqlar va didaktik o'yinlardan foydalanish maqsadga muvofiq bo'lsa, yuqoriroq bosqichlarda munozara, loyiha ishlari, muammoli topshiriqlar va mustaqil taqdimotlarni tashkil etish mumkin. Bu yondashuv o'quvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olishga, tilni bosqichma-bosqich o'zlashtirishiga va egallangan bilimlarini amaliy vaziyatlarda qo'llashiga ko'maklashadi. Shu bilan birga, har qanday innovatsion metodning samaradorligi undan qanday foydalanilishiga bog'liq. Metodlar dars maqsadiga mos tanlanishi, topshiriqlar aniq belgilanishi va o'quvchilarning ishtiroki muntazam kuzatib borilishi zarur. Demak, innovatsion pedagogik texnologiyalarni ingliz tili darslariga izchil joriy etish o'qituvchidan metodik mahorat, ijodkorlik va ta'lim natijalarini tahlil qilish ko'nikmalarini talab etadi. Interfaol metodlar, didaktik o'yinlar va raqamli ta'lim vositalari o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb qilish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ingliz tilida muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Ayniqsa, "Aqliy hujum", "B-B-B", "Klaster", "Hikoya zanjiri" va "Rasmlar so'zlaganda" kabi metodlarni dars maqsadiga muvofiq qo'llash o'quvchilarning til materiallarini anglash va amaliyotda qo'llash faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi.

Ta'lim samaradorligini oshirish uchun innovatsion texnologiyalarni an'anaviy metodlar bilan maqsadga muvofiq uyg'unlashtirish, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish, shuningdek, ularning bilim va ko'nikmalarini muntazam baholab borish lozim. O'qituvchining metodik tayyorgarligi va ijodiy yondashuvi mazkur jarayonning muhim sharti

hisoblanadi. Shunday ekan, ingliz tilini o‘qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan oqilona foydalanish til ta’limining sifatini oshirish va o‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiluvchi istiqbolli metodik yo‘nalishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Raxmanova, D. A. Ingliz tilini o‘qitishda innovatsion metodlar // Pedagoglar.org. - 2024. - 62-son, 1-to‘plam. - B. 26-30.
2. Bekmurodova, U. B. Ingliz tilini o‘qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. - Toshkent, 2012.
3. Xatamova, N. Q., Mirzayeva, M. N. Ingliz tili darslarida qo‘llaniladigan interfaol usullar. - Navoiy, 2006. - 40 b.
4. Yoqubov, I. Ingliz tili o‘qitish metodikasi. -Toshkent: Sharq, 2003.